Zwolle

Raadsbrief over artikel 45 vragen

Datum	25 november 2025
Onderwerp	Beantwoording artikel 45 vragen van VVD over de aanhoudend hoge aantallen bijplaatsingen en de gevolgen daarvan voor de leefbaarheid in Zwolle
Versienummer	1.0
Portefeuillehouder	Paul Guldemond

Bijlagen
Bijlage 1 –

Ontwerp besluit
De raad wordt voorgesteld kennis te nemen van de beantwoording van de artikel 45 vragen over de aanhoudend hoge aantallen bijplaatsingen en de gevolgen daarvan voor de leefbaarheid in Zwolle.

.

Zwolle

Datum 25 november 2025

Inleiding

De fractie van de VVD heeft op 20 november 2025 schriftelijke vragen gesteld over een artikel in De Stentor met als titel “Hoeveelheid afval op straat neemt toe in Zwolle, tarief voor storten blijft gelijk ”. In het artikel wordt aangegeven dat het aantal registraties van afval bij ondergrondse containers blijft stijgen. In hetzelfde artikel wordt aangegeven dat de hoogte van het tarief van een aanbieding van restafval in de ondergrondse container gelijk blijft in 2026. Met deze raadsbrief beantwoorden de vragen van de VVD.

Kernboodschap

1. Heeft het College kennisgenomen van het artikel in de Stentor van 28 oktober jl.?

   Ja, het artikel verwijst naar de informatie uit de raadsbrief die bij de halfjaarlijkse rapportage hoort die uw raad tijdens de begrotingsbehandelingen 2026 heeft vastgesteld.

2. Hoe duidt het College de cijfers over de forse stijging in het aantal bijplaatsingen en dumpingen, en beoordeelt zij deze ontwikkeling?

   De in de raadsbrief aangegeven cijfers gaan niet uitsluitend over het aantal bijplaatsingen, maar om het aantal registraties van bijgeplaatst afval. Na de invoering van het tarief op restafval hebben de gemeente en ROVA veel meer ingezet op handhaving en registratie. De vergrote inzet leidt tot een stijging van het aantal registraties. Ook wordt hierdoor beter zichtbaar waar de bijplaatsingen plaatsvinden, zodat het opruimen - in samenwerking met ROVA - snel en zorgvuldig verloopt. Daarnaast leveren deze gegevens inzichten op die we gebruiken bij het ontwikkelen van interventies om bijplaatsingen tegen te gaan.

   Belangrijk om te benadrukken is dat het aantal registraties niet altijd gelijkstaat aan een daadwerkelijke toename van afval. Voorheen werd bijvoorbeeld bij een wekelijkse controle alles wat er lag als één bijplaatsing geregistreerd, ook al waren er meerdere items in de loop van de week bijgeplaatst. Door vaker te controleren, worden items die op verschillende momenten bijgeplaatst worden afzonderlijk geregistreerd, wat de cijfers doet stijgen. Het aantal registraties zegt dus niet alleen iets over de hoeveelheid bijgeplaatst afval, maar ook over de intensiteit van de inzet, de snelheid van opruimen en het type afval dat wordt bijgeplaatst.

3. Het College wijst regelmatig op het effect van extra handhaving en registratie als verklaring voor hogere aantallen bijplaatsingen. Hoe duidt het College dat deze verklaring nu enkele jaren achtereen gegeven wordt en erkent zij dan ook dat er sprake is van een structurele trend van meer afval op straat?

   Doordat we sinds de invoering van het tarief op restafval twee jaar geleden veel meer controleren en hiervan structureel melding maken in het registratiesysteem zien we ook meer registraties. De stijging in registraties is vooral een gevolg van intensievere monitoring en niet per definitie een indicatie van meer afval op straat zoals we bij de vorige vraag ook toegelicht hebben. Deze registraties analyseren we om de oorzaken van bijplaatsingen te bepalen en vervolgens een passende interventiestrategie te ontwikkelen. De maatregelen verschillen per oorzaak. De maatregel kan technisch van aard zijn (vaker legen van de container of het verplaatsen van de containerlocatie) of te maken hebben met gedrag. Hoe graag wij het ook zouden willen, het effect van maatregelen is niet altijd direct zichtbaar omdat gedragsverandering tijd kost.

Het registreren van bijplaatsen is één van de indicatoren dat er afval op straat ligt. Daarnaast kijken we ook naar de totale hoeveelheid restafval die wordt aangeboden. De cijfers laten een daling zien van de totale hoeveelheid restafval per inwoner. Het bijgeplaatste restafval (huisvuilzakken) wordt opgeteld bij de totale hoeveelheid restafval. Dit is gedaald van 164 kg/inw in 2022 naar 89 kg/inw in 2024. Los daarvan is elke bijplaatsing er één teveel. Wij blijven volop inzetten om het aantal bijplaatsingen te verminderen.

Om het aantal bijplaatsingen objectief in kaart te brengen, starten we met het schouwen van bijplaatsingen. Dit houdt in dat periodiek geïnventariseerd wordt waar en hoeveel afval naast de verzamelcontainers wordt aangeboden. De schouwmetingen aan de hand van de CROW-methodiek geven een objectiever beeld over hoe een buurt, wijk en de stad erbij ligt. Op basis van een 0-meting en het vaststellen van de huidige beeldkwaliteit kunnen we vervolgens doelen stellen om de beeldkwaliteit te verbeteren. Doordat we alle containers schouwen, ontstaat een objectiever beeld over de hele stad. In het huidige systeem staan alleen plekken waar registraties zijn. Zo kijken we naar waar het niet goed gaat en hebben we een minder goed beeld van op hoeveel plekken het wel goed gaat en hoe die verhouding is. Ook weten we nu niet of één registratie alleen een plankje is of dat het om een bank, stoel en tafel gaat. Het meten van de beeldkwaliteit geeft dus ook een beter beeld van hoeveel naast een container staat.

4. In welke mate ziet het College een verband tussen afval op straat door bijplaatsingen en andere vormen van overlast, zoals de toegenomen rattenpopulatie in delen van de stad?

   In antwoord op artikel 45-vragen van Swollwacht over rattenoverlast hebben wij hier uitgebreid antwoord op gegeven. Kort gezegd zijn er meer oorzaken waardoor het aantal ratten toeneemt. Oorzaken voor de toename van ratten zijn: mildere winters laten ze beter overleven, etensresten op straat vormen volop voedsel, de inzet op vergroening zorgt voor beschutte plekken en gebouwen bieden via gaten, kruipruimtes of rioleringen veilige schuilplaatsen. Het gebruiken van rattengif is sinds 1 januari 2023 verboden. Daarnaast zorgt verstedelijking voor meer zichtbare ratten: waar veel wordt gebouwd raken hun oude schuilplekken verstoord en gaan ze op zoek naar nieuwe plekken, waardoor ze vaker op straat of in de buurt van mensen worden gezien.

5. Welke concrete maatregelen neemt het College om het aantal bijplaatsingen structureel terug te dringen en inwoners beter te ondersteunen bij het juist aanbieden van afval?

   We zetten verschillende middelen in om inwoners te helpen hun afval beter te scheiden.

   Communicatie
   Onlangs zijn we begonnen met een uitgebreide communicatiecampagne (gedurende twee jaar) om inwoners te ondersteunen bij het juist scheiden van hun afval en grondstoffen. De campagne richt zich op de stromen groente-, fruit- en tuinafval en etensresten (gft/gfe), plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drankenkartons (pmd) en grof huishoudelijk afval (gha). Momenteel loopt de campagne op het onderwerp gft. Bij een aantal met plastic zakjes vervuilde verzamelsystemen hebben we de gebruikers informatie gegeven over het juist scheiden en aanleveren van het gft-afval. Bij de informatie zat ook een rol met composteerbare zakjes. Met deze zakjes kunnen de gebruikers wel hun gft-afval in de verzamelsystemen aanbieden. Verder

zetten we in op grootschalige communicatie door middel van social media, digiborden, wijkkrantjes, een artikel in de Swollenaer, expositiezuilen en een lichtprojectie.

Vanaf 1 januari 2026 gelden nieuwe, landelijke regels voor de inzameling van pmd. Hierover gaat Verpact (organisatie die namens de producenten van verpakkingsmateriaal pmd inzamelt) landelijk communiceren. Wij sluiten daarbij aan. Voor de inzameling van gha krijgt uw gemeenteraad nog een apart voorstel.

Om anderstaligen beter te informeren liggen bij een aantal wijkservicepunten folders in het Arabisch en Engels. In Holtenbroek is een gerichte actie geweest. Hier zijn de informatiefolders bij een aantal grote appartementencomplexen deur-aan-deur verspreid. Als de afvalcoaches anderstalige inwoners spreken, geven zij ook de Engelse of Arabische folder.

Dienstverlening
Inwoners kunnen afvalcoaches vragen langs te komen als er vragen zijn over het scheiden van afval en grondstoffen. Bij hun werk in de wijken spreken de afvalcoaches ook veel inwoners waarbij zij hen ondersteunen met het beantwoorden van hun vragen. Zij zien dat in de zakken die worden bijgeplaatst vaak veel grondstoffen zitten. Deze grondstoffen kunnen gratis worden aangeboden. Door inwoners hierin mee te nemen, verwachten we dat hen duidelijk wordt dat slechts een klein beetje restafval hoeft te worden weggegooid in de ondergrondse restafvalcontainer. Dit proces kost wel tijd.

Bewoners die veel medisch afval hebben, hebben de mogelijkheid om een medisch afvalpas te krijgen. Zwerfvuilruimers ondersteunen we met een zwerfvuilpas. Als blijkt dat inwoners zelf niet in staat zijn om hun (rest)afval naar de ondergrondse container te brengen ondersteunende afvalcoaches met advies. In het uiterste geval zal ROVA worden gevraagd om bij de inwoners aan huis het restafval op te halen. Inwoners met luierafval of incontinentiemateriaal kunnen dit afval naar verzamelcontainers in de wijk brengen.

Handhaving
Naast de interventies op locaties met veel bijplaatsingen gaat op korte termijn een boa van de afdeling Toezicht Openbare Ruimte (TOR) weer fulltime op pad om bijplaatsingen te controleren. Nu is het controleren van bijplaatsingen een onderdeel van het reguliere werk van een boa. Daarnaast worden door het team TOR onopvallende postacties uitgevoerd om bij overlast locaties op heterdaad inwoners afval te zien dumpen. In dit geval krijgen inwoner een boete.
Onze afvalcoaches en boa’s controleren veel bijgeplaatste restafvalzakken. Indien mogelijk worden de opruimkosten bij de vervuilers in rekening gebracht.

Interventies op locaties om bijplaatsingen te verminderen
Bij overlastlocaties zetten we verschillende interventies in, afhankelijk van wat passend blijkt te zijn. Dit bepalen we samen met omwonenden en wijkpartners, omdat zij het beste weten wat in hun buurt werkt. Er is namelijk niet één oplossing voor het voorkomen van bijplaatsingen. Het is een gedragsvraagstuk en de oorzaken verschillen per locatie en zelfs per container. Daarom is het belangrijk dat we beschikken over een uitgebreide lijst van interventies en deze flexibel inzetten op maat.

Onze aanpak begint altijd met het controleren of de basis op orde is: een schone en goed functionerende container, duidelijke klepsticker en een nette omgeving. Daarna zetten we interventies in die passen bij de situatie. Dit kan variëren van informeren en herinneren (zoals klepstickers, flyers, posters, spuitsjablonen op straat, verhuisfolders en meertalige informatie), tot waarschuwen (borden met “Voorkom een boete”, waarschuwingsstickers) en handhaven (opruimkosten verhalen, boetes, handhaving in burger). Daarnaast betrekken we de buurt actief via opschoondagen, vergroening, containerkunst en digitale tellerborden om sociale cohesie en eigenaarschap te vergroten. Ook faciliteren we opruimacties en onderzoeken we nieuwe ideeën zoals normborden en spiegels. In 2026 willen we bovendien enkele interventies testen, zoals spotlights en digitale tellerborden, om te kijken of deze bijdragen aan gedragsverandering. Omdat gedrag en omstandigheden veranderen, blijven we nieuwe interventies ontwikkelen en testen. Zo zorgen we ervoor dat onze aanpak actueel en effectief blijft, met als doel: minder bijplaatsingen, een schone leefomgeving en meer betrokkenheid van inwoners.

Openbaarheid
Deze nota is openbaar.

Burgemeester en wethouders van Zwolle,

burgemeester, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer